

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

---

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2014/15:27 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, två följdmotioner till skrivelsen och två motionsyrkanden om signalspaning från den allmänna motionstiden 2014. Motionsförslagen rör bl.a. behovet av en översyn och granskning av signalspaningslagen, en översyn av uppdrag, sammansättning och befogenheter för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) samt behovet av att tillsätta en parlamentarisk granskning av Försvarets radioanstalts (FRA) samarbete med den amerikanska myndigheten National Security Agency (NSA) m.fl. Utskottet avstyrker samtliga motioner. I betänkandet finns fem reservationer (SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	6
Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	6
Signalspaningslagen	8
Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun)	9
Samarbetsavtal med USA	10
Reservationer	12
1. Signalspaningslagen, punkt 2 (SD)	12
2. Signalspaningslagen, punkt 2 (V).....	12
3. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), punkt 3 (SD).....	13
4. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), punkt 3 (V)	14
5. Samarbetsavtal med USA, punkt 4 (V)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Skrivelsen.....	16
Följdmotionerna	16
Motion från allmänna motionstiden 2014/15	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:27 till handlingarna.

2. Signalspaningslagen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 3 och

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 69.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

3. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun)

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 2,

2014/15:3020 av Jeff Ahl m.fl. (SD) och

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 70.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

4. Samarbetsavtal med USA

Riksdagen avslår motion

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 5 (V)

Stockholm den 17 februari 2015

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (FP), Åsa Lindestam (S), Peter Jeppsson (S), Lena Asplund (M), Alexandra Völker (S), Mikael Jansson (SD), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Jakop Dalunde (MP), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mattias Ottosson (S) och Dag Klackenberglund (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Vid riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet tillkännagav riksdagen som sin mening vad försvarsutskottet anförde om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266). Riksdagen anförde bl.a. att regeringen en gång om året ska redovisa den granskning av verksamheten som bedrivits enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

I skrivelsen Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (skr. 2014/15:27) redogörs för resultatet av den uppföljning och granskning av signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som genomförts 2013. Skrivelsen är därmed den årliga rapport som riksdagen begärt i samband med riksdagsbehandlingen av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Med anledning av skrivelsen har två följdmotioner väckts. I detta betänkande behandlar utskottet dessutom en motion med två yrkanden om signalspaning från den allmänna motionstiden 2014.

Utskottet begär vid behov in information om försvarsunderrättelseverksamhet och signalspaning. Utskottet besökte Försvarets radioanstalt (FRA) på Lovön den 11 december 2014 samt fick information från Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) och Försvarsunderrättelsesdomstolen samma dag. Utskottet har även fått information från Riksrevisionen den 3 februari 2015.

Bakgrund

Signalspaningen regleras i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (signalspaningslagen) och i förordningen (2008:923) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Enligt signalspaningslagen får den myndighet som regeringen bestämmer, signalspaningsmyndigheten, inhämta signaler i elektronisk form vid spaning med begränsningen att inhämtningen inte får avse signaler mellan en avsändare och mottagare som båda befinner sig i Sverige. Signaler får endast inhämtas för de ändamål som särskilt anges i lagen och endast efter inriktning av regeringen, Regeringskansliet, Försvarmakten eller Säkerhetspolisen och Rikskriminalpolisen, de två sistnämnda eftersom de fr.o.m. den 1 januari 2013 också får ange inriktning av signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2011/12:179, bet. 2012/13:JuU7, rskr. 2012/13:61).

Siun är en nämndmyndighet under regeringen som har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten så att den bedrivs i enlighet med

lagar och förordningar. Siun är också kontrollmyndighet för den verksamhet som bedrivs enligt signalspaningslagen. I kontrollen av signalspaningen ska inspektionen särskilt granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Vidare ska Siun på en enskilds begäran kontrollera om hans eller hennes meddelande har inhämtats i samband med signalspaning. Inspektionen råder även över de signaler som teleoperatörer ska lämna till samverkanspunkter enligt 6 kap. 19 a § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Detta innebär att signalspaningsmyndigheten, FRA, endast ska få tillgång till de signalbärare som det finns tillstånd för från Försvarsunderrättsedomstolen. Siun fattar inga egna beslut i dessa frågor utan ska bara verkställa de tillståndsbeslut som fattats av Försvarsunderrättsedomstolen.

I enlighet med 11 § signalspaningslagen finns ett integritetsskyddsråd vid FRA med uppgift att fortlöpande utöva insyn i de åtgärder som vidtas för att säkerställa integritetsskyddet i signalspaningsverksamheten. Organisatoriskt är integritetsskyddsrådet en del av FRA, och rådets ledamöter utses av regeringen för en viss tid. Rådet ska rapportera sina iakttagelser till myndighetens ledning och, om rådet finner skäl för det, även till Siun.

Utskottets överväganden

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:27 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet till handlingarna.

Skrivelsen

Granskning av signalspaningsverksamheten 2013

Under 2013 genomförde Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) 28 granskningar, vilket är 6 fler än föregående år. Av dessa granskningar rörde 14 FRA, varav 7 enligt signalspaningslagen. Ingen av granskningarna enligt signalspaningslagen har lett till att Siun framfört några synpunkter eller förslag till FRA.

Vidare är Siun enligt 10 a § signalspaningslagen skyldig att på en enskilds begäran kontrollera om hans eller hennes meddelande har inhämtats i samband med signalspaning och om så är fallet huruvida inhämtningen och behandlingen av inhämtade uppgifter har skett i enlighet med signalspaningslagen. Antalet kontroller på enskildas begäran har ökat. Under 2013 genomförde Siun 62 kontroller på enskildas begäran, jämfört med 4 under 2012. Siun bedömer att anledningen till den kraftiga ökningen är att kontrollerna fick särskild uppmärksamhet i medierna 2013. Inget otillbörligt har framkommit vid kontrollerna enligt regeringens skrivelse.

Siun har mandat att avbryta inhämtning eller besluta om förstöring av upptagning eller uppteckning om det skulle visa sig att inhämtning som skett inte varit förenlig med det tillstånd som meddelats av Försvarsunderrättelsedomstolen. Några sådana åtgärder vidtogs inte under 2013. Resultaten av 2013 års kontrollverksamhet har inte heller föranlett Siun att framföra några synpunkter till regeringen eller att överlämna några ärenden till någon annan myndighet.

Integritetsskyddsrådets verksamhet var under 2013 av något större omfattning än under 2012. Rådet hade vid sju tillfällen möten på FRA. Rådets arbete rörde den utgående rapporteringen av resultaten av signalspaningen. Vidare har integritetsskyddsrådet bl.a. gått igenom den interna kontrollen inom FRA för signalspaningsområdet. Rådet har i samband med möten löpande fört diskussioner med myndighetens ledning i dessa frågor. Myndigheten har utifrån de synpunkter som framförts utvecklat verksamheten för att ytterligare förstärka integritetsskyddet. Av skrivelsen framgår att integritetsskyddsrådet inte fann skäl att rapportera till Siun under 2013.

Regeringens bedömning

För en demokratisk rättsstat är det viktigt med ett väl fungerande integritetsskydd, menar regeringen. Försvarsunderrättelseverksamheten är noga reglerad i lagar och förordningar, bl.a. i syfte att värna enskildas personliga integritet. Kontrollmyndigheten Siun har i uppgift att kontrollera att försvarsunderrättelsemyndigheterna följer de aktuella författningarna. Regeringen bedömer att Siuns samarbete med FRA har fungerat väl under året och att myndigheten har fått tillgång till den information som behövs för att lösa uppdraget.

Siuns granskning enligt signalspaningslagen resulterade inte i några synpunkter eller förslag till åtgärder till FRA under 2013. Siun har inte heller lämnat några synpunkter eller förslag till åtgärder till regeringen under året.

Regeringen framhåller att en konstruktiv dialog förs löpande mellan Siun och berörda försvarsunderrättelsemyndigheter om förbättringsåtgärder. Regeringen anser att det är viktigt att denna dialog fortsätter.

Regeringens uppfattning är att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen. FRA beaktar i sin verksamhet både den personliga integriteten och myndighetens uppgift att bedriva en effektiv försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringen är samtidigt öppen för att behov av fördjupade uppföljningar av signalspaningslagens konsekvenser för den personliga integriteten framöver kan uppstå. Regeringen understryker vikten av arbetet med att värna rätts säkerheten och den personliga integriteten vid signalspaning. Detta arbete är en ständigt pågående process, enligt regeringen.

Utskottets ställningstagande

Signalspaning är ett viktigt verktyg inom försvarsunderrättelseverksamheten samtidigt som det är viktigt att värna den personliga integriteten och en väl fungerande granskningsverksamhet. Utskottet delar regeringens bedömning att arbetet med att värna den personliga integriteten vid signalspaning är en ständigt pågående process och ser positivt på den dialog som löpande förs mellan Siun och berörda försvarsunderrättelsemyndigheter om förbättringsåtgärder.

Utskottet har inte funnit skäl för en annan uppfattning än att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen.

Utskottet föreslår att skrivelse 2014/15:27 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet läggs till handlingarna.

Signalspaningslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att signalspaningslagen bör rivs upp och ett annat motionsyrkande om att regeringen bör återkomma om beslut om en fördjupad granskning av området.

Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (V).

Motionerna

Stig Henriksson m.fl. (V) föreslår i motion 2014/15:3017 yrkande 3 att FRA-lagen bör rivs upp och göras om. Motionärernas motiv är att den nuvarande lagen har gett FRA tillgång till en mycket stor del av nätrafiken i Sverige och att förändringarna är tydliga steg mot ett övervakningssamhälle. Motionärerna menar också att det inte går att utläsa någon kritik eller redogörelser för förekommande oegentligheter i regeringens skrivelse, varför det bör ställas frågor om hur effektiv granskningen verkligen är och om FRA-lagen, dvs. lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (signalspaningslagen), är tillräcklig ur ett integritetsperspektiv.

I motion 2014/15:2961 yrkande 69 anför Mikael Jansson m.fl. (SD) att regeringen ska återkomma med beslut om tidpunkt för en fördjupad granskning av signalspaning i tråd ur ett integritetsperspektiv. Regeringen har, enligt motionärerna, angett att man har för avsikt att genomföra en sådan granskning men att man dock inte närmare har specificerat tidpunkten för denna och inte heller har varit tillräckligt tydlig med hur redovisningen av en sådan granskning ska gå till. Motionärerna menar att en granskning ska redovisas till riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Inhämtningen av underrättelser får enligt signalspaningslagen inte avse signaler mellan en avsändare och mottagare som båda befinner sig i Sverige och får endast inhämtas för de ändamål som särskilt anges i lagen och endast efter inriktning av regeringen.

Utskottet ser positivt på att regeringen är öppen för att behov av fördjupade uppföljningar av signalspaningslagens konsekvenser för den personliga integriteten framöver kan uppstå. Samtidigt vill utskottet understryka att det inte framkommit några skäl för en annan uppfattning än att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen. Utskottet utgår från att regeringen initierar en sådan fördjupad uppföljning om det skulle framkomma ett behov.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning m.m.

Jämför reservationerna 3 (SD) och 4 (V).

Motionerna

Stig Henriksson m.fl. (V) framhåller i motion 2014/15:3017 yrkande 2 behovet av en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning och befogenheter. Motionärerna menar att det mot bakgrund av att det inte går att utläsa någon kritik eller redogörelser för förekommande oegentligheter i regeringens skrivelse bör ställas frågor om granskningens effektivitet.

I motion 2014/15:3020 föreslår Jeff Ahl m.fl. (SD), liksom Mikael Jansson m.fl. (SD) gör i motion 2014/15:2961 yrkande 70, att antalet ledamöter i Siuns beslutande nämnd ska utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan vara representerade med minst en ledamot var. Motionärerna menar att allmänhetens tilltro till att nämnden fullgör sitt uppdrag på ett så objektivt sätt som möjligt kräver att riksdagens samtliga partier erbjuds möjligheten att nominera ledamöter till nämnden, vilket enligt motionen är fallet i Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Bakgrund

Enligt signalspaningslagen ska kontrollmyndigheten, dvs. Siun, ledas av en nämnd vars ledamöter utses av regeringen för en bestämd tid om minst fyra år (10 §). Ordföranden och vice ordföranden ska enligt lagen vara eller ha varit ordinarie domare. I lagen anges att övriga ledamöter i nämnden ska utses bland personer som föreslagits av partigrupperna i riksdagen. Formerna för hur detta går till är inte närmare reglerade.

Regeringen har i 8 § förordningen (2009:969) med instruktion för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten föreskrivit att nämnden ska ha högst sju ledamöter. De fem platser som återstår, efter den lagbundna begränsningen att ordförande och vice ordförande ska ha domarbakgrund, tillsätts efter nominering från partigrupperna. Dessa ledamöter byts ut kontinuerligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att Siuns granskningsverksamhet bidrar till ett starkt skydd för den personliga integriteten i samband med försvarsunderrättelseverksamhet i enlighet med riksdagens och regeringens beslut.

Som framgår av förordningen för Siun ska den nämnd som leder Siun ha högst sju ledamöter, varav två domare eller tidigare domare. Utskottet konstaterar att sammansättningen av nämnden motsvarar de föreskrifter som finns. Utskottet kan vidare konstatera att regeringen har tillsatt ledamöter efter nominering från partigrupperna. Dessa representerar såväl regerings- som oppositionspartier. Något skäl att ytterligare författningsreglera Siuns sammansättning ser utskottet inte. Utskottet avstyrker med anledning av ovan nämnda skäl motionärernas yrkanden.

Samarbetsavtal med USA

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att granska FRA:s samarbete med National Security Agency (NSA).

Jämför reservation 5 (V).

Motionen

Stig Henriksson m.fl. (V) föreslår i motion 2014/15:3017 yrkande 1 att riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med den amerikanska myndigheten National Security Agency (NSA) och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Motionärerna anför vidare att man måste gå till botten med Sveriges roll i NSA:s övervaknings- och avlyssningsverksamhet och att allt samarbete mellan FRA och NSA bör frysas under den tid en utredning bedrivs.

Bakgrund

FRA:s stöd för internationellt samarbete inom försvarsunderrättelseverksamheten och kontroll av densamma finns reglerat i 3 § lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet och i 3 och 6 §§ förordningen (2000:131) till denna. FRA:s stöd för internationellt samarbete inom utvecklingsverksamheten finns i 9 § lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och i 6 § förordningen (2008:923) till denna. Av detta framkommer bl.a. att FRA:s möjligheter att samarbeta internationellt begränsas av att det endast får avse utländska förhållanden och inte får gå utöver de ändamål som lagen anger, exempelvis att samarbetet avser kartläggning av

- yttre militära hot mot landet
- förutsättningarna för svenskt deltagande i fredsfrämjande och humanitära internationella insatser eller hot mot säkerheten för svenska intressen vid genomförandet av sådana insatser
- strategiska förhållanden avseende internationell terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet som kan hota väsentliga nationella intressen
- utveckling och spridning av massförstörelsevapen eller krigsmateriel.

En förutsättning för ovannämnda typer av internationella samarbeten är att det syftar till att tjäna den svenska statsledningen och den nationella säkerheten, och att de uppgifter som FRA lämnar till andra länder och internationella organisationer inte får vara till skada för svenska intressen. Det är dessutom FRA:s uppgift att anmäla frågor om internationellt samarbete till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Myndigheten behöver dessutom lämna information till Regeringskansliet om viktiga frågor som uppkommer i samarbetet. I likhet med andra statliga myndigheter måste FRA hålla utrikesministern underrättad när en fråga som är av betydelse för förhållandet till en annan stat eller en mellanfolklig organisation uppkommer (10 kap. 13 § regeringsformen).

FRA ska även informera Siun om de principer som tillämpas för samarbeten i underrättelsefrågor med andra länder och internationella organisationer samt lämna uppgifter om med vilka länder och organisationer samarbete sker. FRA ska sedan samarbetet etablerats informera inspektionen om omfattningen av samarbetet och, när det bedöms vara motiverat, om resultatet, erfarenheterna och den fortsatta inriktningen av samarbetet. FRA ska även lämna information till inspektionen i andra viktiga frågor som rör försvarsunderrättelseverksamhet och särskilt informera om innehållet i den instruktion och de föreskrifter som gäller för den eller de enheter inom myndigheten som inhämtar underrättelser med särskilda metoder.

Siun tar dessutom emot information från FRA om myndighetens internationella samarbeten inom utvecklingsområdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att ovannämnda lagar ger FRA stöd för internationellt samarbete inom försvarsunderrättelseverksamheten inklusive signalspanningen. Lagarna innehåller även bestämmelser om kontroll och begränsningar av verksamhetens omfattning. En sådan begränsning är att försvarsunderrättelseverksamheten endast får avse utländska förhållanden (1 § lagen [2000:130] om försvarsunderrättelseverksamhet) och därmed inte får avse utslutande svenska förhållanden. Därtill kommer de bestämmelser och krav som regeringen beslutar om. Utskottet avstyrker av dessa skäl motionen.

Reservationer

1. Signalspaningslagen, punkt 2 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 69 och

avslår motion

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att svensk signalspaning är en viktig komponent i värnandet av rikets säkerhet, såväl mot yttre hot från främmande makt som mot potentiell terroristverksamhet. All sådan spaning bedrivs dock i en ständig balansakt gentemot värnandet av den enskilda medborgarens integritet. De intensiva diskussioner som följde av införandet av den s.k. FRA-lagen visade att hela ämnesområdet är kontroversiellt och måste behandlas med varsamhet om en verksamhet som denna ska kunna bedrivas med fortsatt förtroende från folket.

Regeringen har uttalat att man har för avsikt att ytterligare granska integritetseffekterna av signalspaning i tråd. Regeringen har dock inte närmare specificerat tidpunkten för en sådan granskning, och man har heller inte varit tillräckligt tydlig med hur en redovisning av en sådan granskning ska gå till. Det är enligt vår mening nödvändigt att en granskning av trådspaningen bör ske vid ett tillfälle som är klart uttalat av regeringen. Därför anser vi att regeringen snarast ska återkomma med besked om tidpunkten för en granskning. En sådan granskning ska redovisas för riksdagen. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Signalspaningslagen, punkt 2 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 3 och

avslår motion

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 69.

Ställningstagande

Jag anser att en omfattande omarbetning av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, den s.k. FRA-lagen, behövs. Den nuvarande FRA-lagen har gett Försvarets radioanstalt (FRA) tillgång till en mycket stor del av nättrafiken i Sverige. Tidigare gavs endast undantag för militära hot, och FRA hade endast möjlighet att avlyssna signaler som gick genom luften. Enligt min mening innebar dessa förändringar tydliga steg mot ett övervakningssamhälle. Principen måste vara att massavlyssning utan konkret brottsmisstanke inte ska förekomma. Det är min mening att FRA-lagen bör rivs upp och göras om. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), punkt 3 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:3020 av Jeff Ahl m.fl. (SD) och

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 70 och

avslår motion

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) utövar i dag viss kontroll över hur signalspaningslagen tillämpas, men denna nämnd lider av en avsaknad av parlamentarisk förankring i och med att det endast är Socialdemokraterna, Moderaterna och Folkpartiet som är representerade där. Om signalspaning ska tas på allvar måste också riksdagens samtliga partier erbjudas möjligheten att nominera ledamöter till nämnden. Så är fallet när det gäller Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, och vi bedömer att detta förhållande har ökat förtroendet för nämnden hos samtliga partier i riksdagen. Vi bedömer också att det förstärkt allmänhetens tilltro till att nämnden fullgör sitt uppdrag på ett så allsidigt och objektivt sätt som möjligt, detta trots den sekretess som råder i nämndens verksamhet. Vi anser således att antalet ledamöter i Siun ska utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan vara representerade med en ledamot var. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), punkt 3 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna 2014/15:3020 av Jeff Ahl m.fl. (SD) och 2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 70.

Ställningstagande

I förra årets skrivelse Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (skr. 2013/14:54) redogjorde den dåvarande borgerliga regeringen för den granskning som gjorts under 2012. I skrivelsen kunde man inte utläsa någon kritik eller redogörelser för eventuella oegentligheter, som uppenbarligen hade förekommit.

I årets skrivelse ser det likadant ut. Det kan konstateras att resultaten av 2013 års kontrollverksamhet inte har föranlett Siun att framföra några synpunkter till regeringen. Med tanke på de senaste årens avslöjanden om massavlyssning och svenska FRA:s inblandning väcks fortfarande frågor om hur effektiv granskningen är och om den s.k. FRA-lagen är tillräcklig ur ett integritetsperspektiv.

Vänsterpartiet har från början varit motståndare till hur FRA-lagen utformats, och till det kan läggas frågor om hur effektiv Siuns granskning egentligen är. Jag anser därför att det behövs ett omfattande arbete för att komma till rätta med granskningen och kontrollen av FRA:s verksamhet. Det behöver göras en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning och befogenheter. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Samarbetsavtal med USA, punkt 4 (V)

av Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Under 2013 avslöjades flera fall av massavlyssning utförda av USA:s underrättelsetjänst National Security Agency (NSA). I många länder har omfattande granskningar inletts om dessa länders, och deras respektive underrättelseorgans, inblandningar i NSA:s övervakningsverksamhet. I Sverige har det varit tyst, och den aktuella skrivelsen berör inte heller de omfattande övervakningsskandalerna och FRA:s påstådda roll. FRA har inte heller velat kommentera sin roll i avslöjandena om övervakningsskandalerna. Därför är det hög tid att gå till botten med Sveriges roll i NSAs övervaknings- och avlyssningsverksamhet. Riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Under utredningen bör allt samarbete mellan FRA och NSA frysas. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:27 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Följdmotionerna

2014/15:3017 av Stig Henriksson m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Under utredningen bör allt samarbete mellan FRA och NSA frysas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning och befogenheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FRA-lagen bör rivs upp och göras om.

2014/15:3020 av Jeff Ahl m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet ledamöter i Siun ska utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan ha minst en ledamot var.

Motion från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD):

69. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med beslut om tidpunkt för en fördjupad granskning av signalspaning i tråd (avsnitt 13.1).
70. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet ledamöter i Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) ska utökas så att samtliga partier som är representerade i riksdagen kan få minst var sin ledamot (avsnitt 13.1).